

ТЕТЯНА БЕЛІМОВА

Я ВИЖИВУ

Кава була холодною. Уже не гріла ні рук, які тримали паперові горнятка, ні серця, бо ж кому вона треба, коли вистигла?

– Не спрацюємося ми з нею... – урешті порушив тишу високий нервовий чоловік.

– Це ж чому? – не підіймаючи погляду, радше механічно перепитав його співрозмовник – афроамериканець, який видавався трохи молодшим за того, хто до нього щойно звернувся. Дуже спокійний, упевнений у собі. Розсудливий. Таким було перше враження. Ніхто не знав, хоча, може, хто й здогадувався, яких титанічних зусиль докладає Фреді, – так звали хлопаку, – аби втримати себе в межах того, що називають «залізною волею». Сталеві лещата незламності – ось що дозволяло йому бути на поверхні тоді, як його товариш Діно ніколи не намагався опанувати власні емоції, що билі з нього, мов шампанське з розігрітої випадково пляшки.

– Бо вона здулася... Розумієш? Здулася... Здалася... Зійшла з дистанції!!!

Двоє чоловіків, таких не схожих ані зовні, ні за вдачею, сиділи на незручному диванчику в тісному передпокої. За звуконепроникними дверима вже почалася перша година запису. Їхнього. Тобто запису пісні, що вони її вдвох написали, але співачка, яка мала її виконати, поки тут не з'явилася. Кожен думав про своє, проте в підсумку все можна було звести до спільного знаменника: несплачені рахунки, зобов'язання перед родинами і статус-кво, розділений навпіл, – «безробітний». Не їхня провина, звісно, що у кризовий для компанії період саме вони стали тим баластом, який скидають першочергово, аби врятувати весь дирижабль. Проте чи мало бути двом музикантам-пісенникам від цього легше?

– Даремно ми з нею зв'язалися, Фреді... – знову занервував високий і звівся на ноги.

Фреді промовчав. Подробиці особистого життя співачки викликали в нього радше співчуття, ніж роздратування. Здається, людяність була для нього не порожнім звуком, хоча закони шоу-бізнесу доволі швидко позбавляють подібних сентиментів.

– Імовірно, трафік підвів... Затори... Може ж таке бути? Не? – Фреді вдав ліниве позіхання, аби приховати роздратування вкупі з тим дискомфортом, який відчував упродовж останніх двох місяців – із моменту звільнення. – От ти, Діно, хіба ніколи нікуди не спізнився?

Краще б промовчав, як до того, адже знав запальну вдачу свого товариша. Діно вибухнув, наче новорічна хлопавка, тисячею слів, які жалили, мов розтривожені дикі бджоли, впивалися своїм бажанням образити, бо той, хто їх випустив на волю, сам був образений на весь світ. Фреді теж звівся на рівні. Ліпше піти деінде, подихати прохолодним жовтневим повітрям. Він потягнув на себе вхідні двері.

– Салют! А от і я...

Вона усміхалася, і від цього її кругле обличчя скидалося на темну повню. Шар смоляного волосся навколо голови, лискучі диски у вухах, що нагадують темні дуги її здивовано зведених брів. Це була Глорія Гейнор власною персоною. Спізнилася на «законні» п'ятнадцять хвилин. Пунктуальність ніколи не належала до її чеснот. «Правдива пані Кульбабка...» – єхидно відзначив Діно, але вголос, звісно, лише чемно привітався. Куди подалі емоції. Бо ще, чого доброго, передумає співати. Хто їх може передбачити, цих фей під кайфом? Хоча, здається, сьогодні вона «чиста».

Глорія навіть не намагалася зчитати їхні думки. Люди різні. Зазвичай мають достатньо негативу до таких, як вона. Але Глорія Гейнор завше знає, що їм сказати. Для кожного слово знайде – нехай навіть не сумніваються в цьому.

– Карочі, працюємо? Не? Мо', перекур? Трохи кавусі для розігріву? – Глорія розреготалася і ткнула пальчиком у Фреді. Потрапила у його худючий бік – про таких кажуть, що можна ребра за бажання перерахувати.

Той, хоч і не боявся лоскоту, про всяк випадок перехопив ручку пані і, ніби по-дружньому, стиснув декілька разів.

– Міс Гейнор... кава та все решта – потім... А зараз працюймо... – Діно з викликом постукав себе вказівним пальцем по зап'ястку.

Годинника там не було – перекочував до ломбарду, хоча господар все ще мав надію викупити його. Роздратування так і випирало з Дінової накрохмаленої сорочки, єдиної пристойної, яка ще лишилася в його гардеробі зі старих добрих часів. Звісно, Діно хотів справити враження, усім своїм виглядом демонструючи, що він не абихто, а пісенник, хай і безробітний тимчасово, одначе талановитий і знає собі ціну.

Проте Глорія, здавалося, не помічала прозорих натяків, продовжувала жартувати:

– Не нада дутися! Щас усе зробим! – і зникла за звуконепроникними дверима, над якими миттєво спалахнуло червоним: «Увага! Тиша! Триває запис!»

Її манера триматися й говорити була гримучою сумішшю чогось відверто вуличного та водночас богемного. Усі троє були з однієї тусовки, тож мали б добре засвоїти професійний сленг. І все ж Глорія додавала щось своє, пікантне, навіть інтимне (чи що?), вивертаючи знані слова навспак і ніби вкладаючи в них новий зміст. Вулична мова... Навіть не так: багато вуличних слів упереміж із професійним сленгом, котрі, проте, звучали вельми природно із вуст цієї співачки, вже знаної, хай і не такої популярної, як, можливо, хотілося б її продюсерам. Проте це була всього лише своєрідна маска, що під нею ховалася, мов під парасолькою у дощовий день, вразлива дівчинка, яка так і не навчилася бути самовпевненою, проте добре опанувала мистецтво іронічного блазнювання. Сміятися над собою, тим самим заохочуючи інших до сміху, – це значно ліпше, ніж бути об'єктом таємних чи явних кпін. Глорія оповивала себе цим незбагненим із раціонального бачення шармом так довго, що, напевно, вже й не уявляла себе в інакшій соціальній ролі.

– Диво дивне... Чудо чудне, а не жінка... – самими лише губами проговорив Діно.

Але Фреді почув його і зрозумів. Надто вони зріднилися за роки спільної роботи в компанії й навіть після звільнення, ніби за інер-

цією, продовжували сумісну творчість – разом писали і слова і музику. Тож і тепер одночасно, мов за командою, наділи навушники.

Глорія привітно помахала їм через затемнене скло, мов добрим знайомим. Вона не могла їх бачити, бо скло, яке відділяло студію від імпровізованого передпокою, скидалося на дзеркало – з боку студії воно було непрозорим. Одначе Глорія знала, що обоє пісників сидять за скляною перегородкою і спостерігають за нею, тому підняла догори великого пальця й підморгнула.

– Карочі... Усьо пучком! – устигла запевнити їх за хвилину до того, як залунали перші акорди.

Кожен реагує на музику по-своєму. Хтось упивається, мов хмільним напоєм. Ще хтось дослухається до слів і намагається віднайти в них новий сенс, аби потім приміряти його на себе, своє оточення, на життя, зрештою. А хтось має розбирати музику, як рибу, – із ножем і виделкою, саме так, як це робили Діно та Фреді.

Глорія вдивлялася в непрозоре скло, за яким сиділи ті двоє. Що вони могли знати про життя? Справжні пестунчики долі... Здається, когось із них звільнили з роботи. Ото й усіх неприємностей... Хіба вони колись нюхали порох так, як удихала його вона – на повні груди? Коли весь світ проти тебе... Кожен тобі ворог і навіть найближчим байдуже до того, як ти зрештою закінчиш своє життя...

Може, світ мав причини не любити Глорію? Ніде правди діти... Не завжди вона чинила так, як підказувало сумління. Бувало й таке, що «соромно дивитися в очі» не було метафорою. І тоді вона навчилася швидко забувати все те погане, яке ненароком, а чи й зумисне приносила в життя інших. Миттєво стирала з пам'яті імена й лиця тих, кого образила, і хто у відповідь, як і годиться, образив її. Аби хтось усемогутній запропонував почати життя заново – ухопилася би за цю можливість обіруч. Інколи нагадувала собі золотошукача, який днями миє пісок, і нічого путнього йому поки що не трапилося. І все ж, попри те, що ділити нічого, уже побито горщики з усіма довкола – такими ж бідними шукачами долі. Словом, суцільний ярмарок метушні. Жодних вагомих надбань у тридцять із копійками. І цей «святковий марафон», який давно вже підмінив реальність. Відчуття однієї безкінечної вечірки. От тільки замість акту-

альної колись проблеми «що надягти» з часом виникла не менш актуальна – «як себе зібрати докупи».

Аби ж вона завжди була такою розумною...

Усе змінилося відтоді, як минулого року впала на сцені. Ясна річ, кайфанула перед виступом і не втрималася на ногах, коли хвацько відспівала програму. Покотилася крутими сходами. Мов у дешевому серіалі. Гірше не буває, гірше просто не може бути. Отямила вже в лікарні. Чоловік винувато ховав очі, а лікар вимовив найстрашніше, що може почути молода жінка:

– Не брехатиму вам, міс Гейнор. Можливо, ви й ходитимете... Але залишитеся інвалідом на все життя.

Усвідомлення того, що доведеться сісти в інвалідний візочок, розчавлювало незгірш від велетенської камінної брили, яку вона вже бачила на власній могилі. Наснилося... А Лінвуд, що був її офіційним продюсером і неофіційним бойфрендом, удавано сміявся й казав, що сон має протилежне значення і Глорія доживе до поважного віку.

– Ще й мене переживеш... От побачиш! – він намагався усміхнутися, але очі були серйозними, як ніколи.

Глорія була вдячною йому за цей гумор, за те, що просто був поруч, не здимів при перших ознаках катастрофи, хоча, напевно, міг, зважаючи на останні роки їхнього спільного життя...

І тоді вона вирішила, що має піднятися. От просто має – і все тут. І не лише піднятися, а й повернутися на сцену. Інколи довгими годинами безсоння їй так хотілося заспівати. Бодай щось простеньке. Таке, як знаний із дитинства «Добрий Пастор». І тоді вона починала неголосно, ледь чутно, аби не збудити нікого в цій велетенській і велелюдній лікарні: «Ти – Пастирю мій добрий, ведеш мене в пустині... Зі мною Ти весь час, мій Друг, моя Твердиня»... Від співу легше дихалося, як колись давно, коли вона маленькою дівчинкою пробувала власні сили в цій простій мелодії.

А іноді так хотілося заснути, і не лише через те, що мучив страшенний біль у попереку й праглося бодай хвилинного забуття. Увісні можна було побачити маму... Добре, що її мама не дожила до цього ганебного падіння у прямому сенсі цього слова... Її смерть... із цим так і не вдалося змиритися, загалом прийняти той факт, що

й вона пішла, як це робили всі інші, як це зробив свого часу тато, якого Глорія ніколи не знала й жодного разу не бачила, навіть на фото. Можливо, тому й упала, бо хотіла, аби земля і її притягла й поглинула, адже після того, як не стало мами, на світі не лишилося жодної рідної та близької душі...

Утім, мама ніколи не снилася, хоча погода за вікном змінювалася не раз відтоді, як Глорію поклали до лікарняного ліжка.

Одного недільного ранку до палати зайшла санітарка й попросила заспівати після недільної служби для інших хворих.

– Ви так гарно співаєте, міс Гейнор! Я щоразу кидаю все і стаю за вашими дверима, аби послухати! Ви – справжній талант!

Співати в інвалідному візочку перед такими самими упослідженими каліками... Глорія мала сказати тверде «ні», проте натомість лише ствердно кивнула головою. І хтось ніби за неї, її голосом, попросив зачекати хвилин десять, поки вона причепуриться.

Сукня обвисала на ній, мов вітрило в безвітряну погоду. Хвороба забрала приблизно десять кілограмів. Глорія не журилася цим – дієти свого часу не допомагали, тож хай і в такий спосіб, але її мрія здійснилася. Було нестерпно боляче, проте попросила Лінвуда, аби він допоміг їй підвестися, і аж тоді заспівала. Це була одна пісня. Той самий «Добрий Пастор». Проспівати щось іще було нереально...

Хто краще розкаже про почуття покинутої жінки за саму жінку? Нехай ці двоє по той бік непрозорого скла написали вигадану історію, яка водночас виявилася знайомою багатьом. Але жоден із них ніколи не був і не буде покинутою жінкою. Чи не так? Не витиме від самотності й пекучого жалю до себе. Не благатиме, аби той, хто завдав пекельних мук, повернувся: нехай продовжуватиме ще і ще, аби ж тільки був поруч...

Заспівати цю пісню виявилось легше, ніж вона думала, бо кожне слово в ній ніби про неї, Глорію...

– Боялась спершу я... Жах пробирав. Гадала, що не зможу жити...

Часом почувашся так, ніби знаходишся на дні глибокого колодязя, куди нездатен сягнути жоден сонячний промінчик. Товщі

води відділяють від світу, і бракує сил піднятися з цього дна. Що допоможе? У кому шукати опертя? У Богові? У собі? У рідних?

– *Я виживу! Здолаю я!*

Рефрен пісні «Я виживу!» особливо вдавався Глорії. Вона вклала в ці слова стільки емоцій і почуття, що навіть скептично налаштований Діно відкрив рота. Чи то не чекав такої експресії від цієї простуватої, на перший погляд, жінки, чи не уявляв саме такого виконання. Гейнор співала по нотах – тут їй нічого не можна було закинути, і водночас ці ж ноти, які написали Діно і Фреді, стали враз їм незнайомими.

– *Пройду крізь все. Допоки вмю я любити, я знаю – це жива, ще принесу кохання жар, і все життя іще чекає. Я виживу! Здолаю я!*

Глорія розійшлася й геть забула про корсет, який все ще треба було носити. Вона встала на ноги значно раніше, ніж пророкували лікарі, але встала геть іншою. Фатальна травма змінила її життя, поділивши його на «до» та «після». Інколи здавалося, що це була не випадковість. Їй і справді варто було впасти, покалічитися, утратити здатність ходити й виступати на сцені, щоби збагнути, як багато важить дар бути живим і здоровим. Направду нехтувала ним... Не помічала, як багато їй дано... Нині Глорія вже не хотіла розпочати життя знову, бо хтосьна, до чого б це могло призвести, і чи інша вона з інакшого існування змогла б осягнути прості істини й знайти в собі сили, аби змінити себе. Хай навіть зовні не дуже помітно, проте вона змінилася. Уже зовсім не та, якою була рік тому. Власне, про це теж співається в цій пісні. І це не просто збіг. Кому ж це знати краще за Глорію?

– *Отак з останніх сил своїх пережила ці дні, уламки серця намагалась підібрати знову... Та нині голову звела. Тепер поглянь: я вже не та... Лише того, хто любить щиро, любов моя чекає.*

– Сер, як вам? Записали три версії. Чи потрібно робити контрольний дубль? – голос звукооператора вивів з оціпеніння.

Обоє, і Діно і Фреді, сиділи нерухомо, ніби зазнали чарів міфічних сирен і вже не могли говорити, рухатися, дихати.

– ...Агов! Питаю, робимо контрольний дубль?

Статуетка «Греммі» виблискує в руках Глорії. Доволі важка... Але ж чи можливо зараз думати про це, якщо тріумф, здається, заповонив кожную клітину, і жодне інше відчуття чи емоцію мозок просто не здатен зафіксувати й переварити? Ейфорія... Так буває лише уві сні. Нереальному, казковому просторі, який завжди лишається за межами дійсності – у недосяжних мріях.

Овації... Овації... Овації... Уся велетенська зала встала в єдиному пориві: люди хочуть бачити ГГ – Глорію Гейнор. Адже вона та щасливиця, пісня якої у 1980 році визнали найкращою! Нетипова композиція у стилі диско... Авжеж нетипова... Адже в аранжуванні *I will survive* зовсім немає бек-вокалу, і це не виклик диско-музиці... Пісню скомпонували з двох дублів, вибравши їх із чотирьох записаних. Більше наспівати Глорія не змогла – травма далася взнаки, і на якийсь час навіть довелося повернутися в лікарню. Але Бог добрий. Тих почуттів і відчуттів, які вона вклала в пісню тоді, виявилось достатньо для перемоги.

Глорія нічого не бачить і не чує. У цю мить їй здається, що з нею говорить Бог... Вона знову згадала лікарню. Нібито без жодного зв'язку. Якось вона пожалілася старенькому священикові, що лікувався в тій же лікарні, у палаті навпроти (мав якусь проблему із суглобом), і зайшов навідати її. Тоді вона не витримала... Сльози лилися ручаями. Заплакала чи не вперше, і в цих сльозах виливалася вся образа на життя з ранньою смертю мами, травмою хребта, невдалим початком сольної кар'єри. Її голосіння було надто нестримним, до того ж низький голос, який завжди вражав людей, тоді мало нагадував людську мову. Священик не втішав її. Ні. Він просто дивився на неї з розумінням і співчуттям. Тоді Глорії здавалося, що всі так дивляться на неї або ж відводять очі, не бажаючи розглядати її ранне каліцтво.

– Знаєш, я не кажу, що ти заслуговуєш на інвалідний візок... Не стверджую, що винна у власній інвалідності... – старий звертався до Глорії просто, ніби до давньої знайомої або до рідної. Вона й сама любила такий стиль спілкування, бо тоді почувалася невимушено, не зважаючи на те, ким був її співбесідник. – Але якщо це трапилося з тобою й тобі зараз важко, ти мусиш це прийняти, – погляд старого став твердим, як і його слова. – Знай, потім тобі буде

значно легше й навіть краще, ніж було до травми. На тебе чекає успіх, бо ти засвоїла свій урок!

Час було йти за лаштунки, тож Глорія схилила голову в останній раз на знак пошани до публіки і здійняла обидві руки вгору: «Аби не ти, Боже, не було б цього! На все воля Твоя!»

– Я вас усіх люблю! Дякую Богові за все! – Глорія поспішила зі сцени, пройшла темним проходом у супроводі двох кремезних менеджерів майданчика, які більше скидалися на тренуваних горил-охоронців, і опинилася в доволі великій конференц-залі.

Десятки репортерів, сотні спалахів фотокамер, наведені на неї телекамери й дула мікрофонів ледь не під носом. Вона тепер справжня зірка! І всі ці люди хочуть побачити й почути її, записати те, що вона скаже, аби потім продати це у журнали чи на канали новин. Мільйони людей хочуть почути й побачити Глорію Гейнор!

– Міс Гейнор! Декілька слів для «Форбс»!

– Прокоментуйте, будь ласка, отримання нагороди для CNN!

– Міс Гейнор, чи правда, що ви не вірили в успіх цієї пісні? Адже не вона була згори синглу¹...

– Міс Гейнор, чи сподівалися отримати «Греммі» після «Гарячої сотні *Billboard*»?

– Чим, на вашу думку, можна пояснити успіх *I will survive*?

– Плануєте записувати ще пісні з Діно та Фреді?

– Чи ви подякували тому діджеєві, який перевернув сингл?

Глорія усміхається у відповідь. На деякі питання встигає відповісти, деякі так і зависають у повітрі, загушуючи й без того сперту, до краю наелектризовану атмосферу, головним складником якої є шалений успіх. Саме так. Шалений успіх – це той знаменник, під який можна було би підвести все, що зараз відбувається тут.

Глорія усміхається, жартує, відпиває воду маленькими ковточками. Віднедавна лише вода на вечірках і різних заходах «із фуршетамі». Життя надто коротке, аби розмінювати його на дурниці. Тепер Глорія це знає напевне. Нехай усі ці люди, які прийшли по-

¹ Сингл (англ. *Single від Single Play record*) – грамплатівка, на кожному боці якої містилася тільки одна музична композиція. Термін «сингл» з'явився в 1950-х рр., аби позначити розбіжності між довгограючими й одно-, двописенними платівками. У наш час сингли також виходять на компакт-дисках і DVD.

живитися її успіхом, немов велетенським пирогом на День подяки, відкраявши кожен по скибочці, тішаться. На всіх вистачить. А ще... Хай вони думають собі все, що хочуть. Але вона знає, що «я виживу» дорівнює «я відбудуся», «я створю себе», «я існуватиму», а не просто палитиму дні, мов недопалки осіннього листа. Секрет успіху? Він доволі простий... Треба знайти пісню про себе, так, як Глорія знайшла *I will survive*.